

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
voorschietbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0.50, voor elke regel meer fl. 0.075.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAT, N° 129.

De Agentuur:
JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSE A. ROSA HERKERA, Bonaire, — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Teissedre, 39 Rue Paradis Poissonniere, Paris.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa bayanan foi Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa aña.
Un number só fl. 0.25.
Un anuncio di 1 te 7 regel, fl. 0.50, cada
regel mas fl. 0.075.

DE IERSCHE QUAESTIE.

Z. D. H. Mgr. Lynch, aarts-
bisschop van Toronto (Canada)
heeft aan Lord Randolph Church-
ill een belangrijken brief over
de Iersche Quaestie geschreven.
Wij laten dit schrijven hier vol-
gen:

Waarde Lord Churchill,

Gij herinnert U wellicht nog
een Prelaat uit Canada, die in 1879
te Dublin in het kasteel van den
onderkoning een bezoek aflegde om
uwe vereerde en edele moeder, de
Hertogin van Marlborough, zijnen
dank te betuigen voor hare vrijge-
vige liefdadigheid ten opzichte der
ongelukkige Ieren. Toen heb ik de
eer gehad met uwe Hoogheid ken-
nis te maken.

Te dier gelegenheid heb ik U ge-
zegd, dat gij een groot staatsman
worden zoudt. Van dien tijd af
heb ik getrouw uwe politieke ge-
dragslijn in het oog gehouden, nu
eens met droefheid en dan weer
met vreugde, maar altijd met groot
te verwachting. De beweegreden-
nen, die U gedreven hebben tot het
nederleggen van eene oervolle en
gewichtige betrekking in het En-
gelsch Kabinet, verraden de ach-
tenswaardigheid, de koenheid en de
onafhankelijkheid van een groot
verstand. Uwe leus schijnt te zijn:
Pius justitia, ruat caelum. Ik re-
ken niet weinig op deze edele ge-
aardheid uws harten. Nu, waarde
Lord Randolph, het doel van dezen
brief is U aan te raden de Iersche
Quaestie in den grond te bestudee-
ren, niet uit het gezichtspunt van
bekrompen partijgeest, om aan al-
len recht te laten weerkvaren. Uw
oprecht karakter en eergevoel in
aanmerking genomen, koester ik
het vertrouwen, dat gij U aan de
zijde van Gladstone zult scharen,
ten einde vrede en voorspoed aan
Ierland terug te geven en eene duur-
zame vereeniging tusschen Enge-
land en het groene Eri tot stand
te brengen."

Na een kort maar vurig plei-
dooi ten gunste van Ierlands ei-
schen, zegt Mgr. Lynch verder,
dat Engeland verkeerd handelt,
als het in de zwakheid van dat
land eene aanleiding vindt om
nog langer te weigeren, het recht
te laten weerkvaren.

Het Iersche element, zegt de aarts-
bisschop, wordt hoe langer hoe mach-
tiger in de Vereenigde Staten. En-
gelsche dagbladen hebben de op-
merking gemaakt, dat, wanneer een
Amerikaansch Staatsman Engeland
zwart maakt, zulks geschiedt, om-
dat hij zich den steun der Ieren bij
de stemmen wil verzekeren. Daar-
door erkennen zij, dat de Iersche
stemmen bij de verkiezingen in A-
merika een aanzienlijk gewicht in
de schaal leggen, en men kan het-
zelfde zeggen van Australië en de
andere landen, waar Engelsch ge-
sproken wordt, en waar het getal
en de welstand der Ieren, beïl toe-
nemen.

Daaruit kunnen wij besluiten (en
veelen hebben dit reeds erkend en
gezegd), dat de Vereenigde Ieren
een factor van belang in het be-
stuur van Amerika vormen, en dat
de kracht hunner samenwerking met
den dag vermeerdert. Bij de pre-
sidentieken en andere gewichtige
verkiezingen geven zij reeds den
doorslag. Dit valt niet te betwij-
felen. Over hunne verstandelijke ge-
steldheid kunt gij oordeelen naar
den toon, dien de Amerikanen in
de quaestie der visscherijen hebben
aangeslagen. Men zegt, dat wij te
Canada onder de Engelsche vlag
leven bij de genade der Vereenigde
Staten. En toen er sprake was van
aanwerving van vrijwilligers voor
onze verdediging, zeide een onzer
staatslieden: „Waartoe die uitge-
ze? Wat vernemen wij tegen on-
ze vijftig miljoen naburen? Onze
voornaamste verdediging en grens-
wacht bestaat hierin, dat wij tegen-
over hen eene goede houding aan-
nemen."

Maar die goede houding betee-

kent niets anders dan dat Amerika
kan doen, wat het wil. De Enge-
lsche strijkrachten zijn zeer ver-
re. En goede buren zijn meer waard
dan verre bloedverwanten.

Rijzen er ooit geschillen tusschen
Engeland en de Vereenigde Staten,
dan zou Canada bezet worden; bin-
nen weinige dagen zou het overlekt
zijn met de soldaten der Republiek.
En dit zonder veel moeite van ha-
ren kant, want de Iersche-Ameri-
kaansche militaire Vereenigingen
zouden haar ruimschoots en van
geld en van trappen voorzien. Dit
is een overtuigend feit, dat er in Ca-
nada zelf een groot aantal voorstan-
ders van de annexatie gevonden wor-
den, die denken dat de vereeniging
met de Vereenigde Staten hunnen
handel tot voordeel zou strekken.

Sta mij toe, zoo besluit Mgr.
Lynch zijn schrijven, sta mij toe,
waarde Lord, dezen brief te eind-
igen met de bede, dat gij zonder
verflauwing zult gaan arbeiden om
uw land (Engeland) te redden uit
het dreigend gevaar, waarin het ver-
keert, en het aan te spreken eene-
lijk gehoor te geven aan Ierlands
billijke eischen. Slechte behande-
ling en laster zullen gewezen vrien-
den of vijanden nimmer tot eene ver-
zoening brengen. Eendracht maakt
macht; doch de tegenwoordige toe-
stand der Ieren in het Vaderland
en in den vreemde is niet zeer be-
vorderlijk aan Englands kracht en
glorie. Wij dienen niet te verge-
ten, hoe het groote Romeinsche Rijk
gevallen is. Engeland kan zich niet
aan de wetten der eeuwige gerech-
tigheid onttrekken."

GOUDEN JUBILE VAN Z. H.

’t Is zeker een opvallend en merk-
waardig verschijnsel, dat de gehele
wereld over, overal waar Katho-
lieken zich bevinden, dezelfde zin
en geestdrift gevonden worden, ter
viering van het heugelijk gouden
priesterfeest van onzen Opperpries-
ter, den Paus van Rome. Wel een
duidelijk en schitterend bewijs voor

de eenheid van ons H. Geloof, dat
den Paus leert kennen als de dra-
ger van het hoerste gezag, als de
zichthare vertegenwoordiger van Je-
zus Christus. Een van geloof zoo-
als de Katholieken zijn, zijn zij ook
een van liefde, van heide en eer-
bied voor de macht en de waardig-
heid van den plaatsbekleder van
hun Goddelijken Stichter. Meerma-
len reeds hebben wij gelegenheid
gehad te doen nikkomen de alge-
meene deelneming in het feest dat
er oer van Zijne Heiligheid staat
gevierd te worden. Geen Katholie-
ke Missie zelfs is er op de wereld,
hoe arm en minvermogen ook, die
zich niet beijert om op eenigerlei
wijze ook, bijken te geven van eer-
bied en hoogachting en toewijding
aan den algemeenen Vader der Chris-
tenheid. In waarheid, de viering
zelfs van zulk feest, de algemeene
uiting van bijbelsch en vreemde
duidt iets bijzonders, iets wonder-
baars aan, dat alleen te verklaren
is door de Goddelijke kracht, die de
Katholieke Kerk leidt en bestuurt.

Thans deelen wij weer een her-
derlijk schrijven mede, dat wij
onthouden aan *La Cruz*, waarin de
Aartsbisschop van St. Domingo
Geestelijken en geloovigen aan-
spoort en opwekt tot eene geza-
menlijke luistervolle viering van
het jubileum van onzen H. Vader
Leo XIII.

Fernando A. de Meriño,

*Por la gracia de Dios i de la
Santa Sede Apostólica, Arzobispo
Metropolitano de la Arquidió-
cesis de Sto. Domingo, &c.*

Al venerable clero y á los fieles
del Arzobispado,

S. del jubileo en Nuestro Señor Jesucristo

Del uno al otro extremo del mun-
do católico, la gran familia legiti-
ma del cristianismo se estremeció de
alegría oyendo las mil voces que en
diversas lenguas y variadas formas
alzan por todas partes ilustres cre-
yentes, secundando las exhortacio-
nes pastorales del episcopado, que
llama á los fieles á participar de la
jubilosa expansión con que la inmen-

FEUILLETON.

MISION CATOLICANAN NA AFRICA.

CARTA di Monsenior LAVINHAC,
Obispo di Pacando, Vicario Apostó-
lico di Nyanza, na Sociedad di
propaganda di Fé.

(Significatoe).

Riba un senjal di rei, bordagoe-
nan a coi riba e confesor balente-
nan di nan fé, nan a mara nan i
lastra nan di un manera cruel riba
afor. Na e mes momentoe mi a
tende ganzé (acción di gracias) di
nan companjeronan, koe tabata pa-
gano ainda. E troepa balente a pa-
ra algun paso dilanti mi. Nan a
mara e hobennan di dies-ocho te
binti-cinco anja huntoe. Nan a ma-
ra muchanan só. Nan tabata di
tal manera marar, koe apenas nan
por a camna, i nan un tabata ba-
ti contra otro. Kizito, un jioe di
un djé sanjor poderosonan di rei-
no, tabata hari di loka tabata sos-
de, e tabatin un cara contentoe co-
mo si ta koe e cambradan e ta-
bata hunga. Difrente di su roe-
mannan a bira Cristian i nan ta-
bata haci nan conoeir pa nan áni-
mo i nan devocion. Kizito tabata
digno di su roeman majornan. Ho-
pi dia kaba e tabata forsa mi pa

batisé, i e tabata bisa, koe pronto
Mouanga lo maté. A sosode, koe
el a droemi un anochi cerca nos,
i e no kier a bai promé koe nos
a bisé riba ki dia lo e bira jioe di
Dios. Mi ta eorda koe un dia, pa
mi a bini liber di djé, mi a cohé-
den mi brasa i pone over di un
bentana. Por fin, ora mi a mira
koe e tabata resueito na batisa, mi
a primintie di batiséio despues di
un luna. Ma ben Dios a propone
koe e alma exelente ai mester a
ricibi bautismo den su mes sanger.

Ora e paganan di Charles Lou-
anga a bai, nan a hiba e otro pa-
gejan, koe nan tabata jama *baga-
lagala*, cerca rei. Bao di nan ta-
batin un número chikito di neo-
fito; nan tabata mes balente koe e
di promenan i e sirbidornan di rei
a mara nan mes cos cerca otro. E
bagalagala, koe tabata pagano, a
bolbe jena aire cos nan ganzé, i
nan tabata gradici Su Majestad koe
a pordona nan nan falta di a re-
sa, bisando koe nan tabata coe nan
gustoe koe nan a haci esai, ma koe
nan tabata obligar, pa nan no a
perde, sino nan bida, alomeros nan
wovo ó nan oreanan. Ora e Chris-
tiannan tabata pasa, nan tabata
busca mi i coeminda mi coe bisa,
i mi tabata pidi E, koe ta forsa di
mártirnan, pa E basja den coera-

zen di e poberman e gracia neces-
ario, pa nan persevera den confesion
di nan religion meimei di toer mar-
tirio.

Contoeur mi a sinti mi forsa ta-
bata caba, mi mester a tene mi
curpa contra un palisada i mi ta-
bata pidi e Mamma di dolor, koe ta-
batin forsa di para bao di Cruz,
pa e juda mi. Mi tambe tabata
mes cos coe n'é, impotente pa men-
gua furia di bordagoeenan, koe ta-
bata lastra nan victimanan sin nin-
gun compasjon. No tabata permir-
tir ni sikiera, pa mi a duna mi jioe
stimarnan un último conscho; i mi
mester a contenta mi coe mira nan
cara, riba cual bo por a lesa hun-
toe coe un sumisjon dusji na bo-
luntad di Dios, un alegría santoe
i un ánimo di homber; i apesar di
tristeza grandi koe tabatin den mi
coerazon, mi tabata alaba i gradi-
ci Dios, pa e honor koe El a duna
na mision di Bouganda.

Despues di empleadonan di corte
nan a jama un soldá hobon, jumar
Jacques Bouzabaliao dilanti rei. E
neófito ai tabata jama atensjon pa
su simpleza i su zelo pa instrui
jioenan di capital. Mouanga, koe
tabata conoeé, a amenasé pa mata
si e no stop di papia riba religion;
ma e dreigmentoe nan ai no a span-
té, ma el a sigi cumpliendo su mi-

sion. Mouanga a tiro na su cara,
koe el a busca di conberti rei mes,
i koe esai tabata crimen basta gran-
di pa nan a maté pa di promé.

Asina rei a manda jamé, el a
bai un bo na cas real, subiando ma-
sja ben kiko tabata speré:

“Ta bo,” Kabako a puntréle, “ta
cabels di Cristiannan na Kizpa?”

“Mi ta Cristian sigur,” Jacques a
responde, “ma e título di cabels no ta
pertenece mi.”

“E hoben-ai,” rei a bisa, “kier
hunga gran sanjor; si bo miré, e
parte un *Mouanga* (gran homber
di e tera).”

“Mi ta gradici bo,” Bouzabaliao
a responde huriendo, “pa e título-ai
koe bo ta duna mi.”

“Ta é,” rei dist, “koe kier a hasi
mi bira Cristian! Bouzabaliao, ko-
hé i maté un bo; mi kier coeminsa
coe n'é.” “Oueraba,” (adidos) e Chris-
tian a bisa rei sin spanta, “mi ta
bai na paraiso aja riba bai pidi Dios
pa bo.”

Un gritoe di harimentoe a sigi e
palabranan-ai, koe e pover pagano-
nan no tabata comprende.

“E Cristiannan-ai mester a perde
nan sintir,” asina e pagananan ta-
bata bisa, “sino nan no por papia asina.”

Jacques a pasa mi dilanti, coe un
kaboeja na su garganta, acompa-

sa comunidad de hijos de la Iglesia se prepara a celebrar las bodas de oro de nuestro Santísimo Padre Leon XIII.

Y guardáramos silencio hasta hoy contentándonos y contrariando fuertemente nuestros impulsos, por ver si lográbamos recoger los ecos del entusiasmo conmovedor y edificante de pastores y rebaños, para transmitirlos también, en ayuda de nuestros débiles acentos, parte de la armonía de ese himno de exultación que ya resuena con unísono concierto, llevado en alas de los cuatro vientos del cielo a los últimos confines de la cristiandad.

Cincuenta años hace que el egregio Pontífice se halla consagrado al ministerio del sacerdocio, desde el 31 de Diciembre de 1837; y he aquí que su jubileo sacerdotal es el piadoso motivo que impulsa a pastores y greyes a entonar alabanzas y bendiciones al Divino Autor de toda vida y de toda gracia por la insigne merced que ha dispensado a su escogido, designado cual otro Abraham para ser padre de los creyentes en la Nueva Ley.

Misterios de la soberana é infalible Justicia! Cuando la impiedad vergue la frente con más provocativa altivez, y que al embudo de los errores modernos, que mezclan ya harro bien quistos en esta época de malicia y perversión, aparece talo amenazado con inminente despreciamiento del orden intelectual y moral; levántase imponente universal demostración de profundo respeto y devoción al venerable Pontífice en honra del Vicario de Jesu Cristo, Maestro y depositario de la verdad divina, como testimonio irrefutable de la mas enérgica protesta de la fe religiosa para confundir a los obreros del poder de las tinieblas.

Si, queridos hermanos y amados hijos, vosotros sabéis que los esfuerzos del racionalismo por hacer romper con nuestros dios y nueve siglos de fe, de triunfos y consiguientes predominio en la enseñanza religiosa y moral, son siempre redoblados, vigorosos y tenaces, y por lo mismo que el varío de forma y ataca constantemente al catolicismo con odio frío y calculado, aunque fingiendo luego moderación, no solo porque ve en éste el único poder incoercible, desesperación de todo sistema impio, sino porque éste solo sostiene las verdades fundamentales que garantizan el orden social, como son las de la existencia de un Dios, de la inmortalidad del alma, de la moral religiosa, del principio de autoridad; verdades que hoy se empeña aquel en su vituperio con los delirios de una ciencia vana y corruptora, por materialista y atea, basada en instantaneas negaciones. Pero sabéis también que a las varias corrientes de ideas con que el racionalismo ha

pretendido inundar el campo cristiano, y que luego hasta impone miedo a los creyentes de no ilustrada fe ó de ánimo apocado, se opone también insalvable el torrente lleno, de profundo cauce, de fuente copiosa é inagotable que forma el espíritu de millones de fieles, nutrido con las verdades sobrenaturales enseñadas y depositadas por Dios en su Iglesia y custodiadas por el sucesor legítimo de Pedro. *Et porta inferi non prevalebunt!*

Y precisamente, la solemnidad de este jubileo es ocasión propicia que aprovecha la fe de los católicos para protestar elocuente y solennemente una vez más de su firme inalterable devoción al Padre Santo, a la Iglesia y a las salvadoras divinas enseñanzas. En tal virtud, ningún pueblo católico, ningún individuo hijo de la verdadera Iglesia debe aparecer indiferente en circunstancias tan notables, sino antes bien debe inspirarse en el sentimiento universal y concurrir con sus votos, oraciones y buenas obras a la gran consagración del 31 de Diciembre de este año.

Y en esta antilla, la primada del Nuevo Mundo que vio enarbolarse sus pueros y sobre la cumbre de sus montañas el labaro santo de la Bendición; la primera que vio levantarse entre ambos entornos ignotos continentes de la América altares al Dios vivo y ofrecer en ellos el augusto sacrificio del Calvario; la primera que oyó resonar en sus bosques y llanuras la regeneradora palabra evangelica llamando a los indígenas a salir de las tinieblas de la gentilidad a la luz de la verdad eterna; es decir, la primera en el honor de ver alzarse y brillar esplendido bajo su cielo y sobre sus horizontes el sol de la Buena Nueva, donde irradiaron sus rayos victoriosos hacia otras regiones cercanías sumidas en el salvajismo y la barbarie; y la primera, en fin, distinguida por la solicitud pastoral del Soberano Pontífice que erige en ella la cátedra Primada de las Indias; en esta antilla, decimos, y en este arzobispado singularmente, cuna de la fe cristiana del mundo de Colon y su centro civilizador, talo, queridos hermanos y amados hijos, todo nos habla con voces elocuentísimas cuando se trata de los proclares fueros de nuestra sacrosanta religión, de sus conquistas pacíficas y ennoblecedoras, de la abnegación y celo evangélicos de sus apóstoles y de la constante y benéfica influencia en el gobierno espiritual de la Iglesia del Padre común de los fieles.

Y por ello, y porque hemos tenido la buena suerte de permanecer siempre adictos a las creencias saludables de nuestros antepasados, custodiando con fidelidad el depósi-

to de la fe cristiana católica, y conservando nuestra filial sumisión al Vicario de Jesucristo cabeza del cuerpo de la Iglesia, es necesario que también aprovechemos la oportunidad de su quincuagésimo aniversario sacerdotal, participando del júbilo que exalta el corazón del pueblo cristiano y demostrándolo del modo que mejor nos sea posible conforme a nuestras circunstancias. En tal virtud, y no dudando del interés con que todos vosotros, queridos hermanos y amados hijos, respondereis a nuestros deseos, disponemos:

1º Comisionar al Rdo. Canónigo Penitenciario Presbítero Don Francisco X. Bidini, Rector de la Iglesia de *Regina Angelorum*, con cuya buena disposición de ánimo, actividad y celo religioso contamos, para que prepare en esta ciudad capital aquellos humildes obsequios que puedan presentarse al Padre Santo como testimonio de la firme adhesión a su sagrada persona y a la Cátedra Apostólica, del Clero y de los fieles; para lo cual podrá asociarse a aquellas personas de su mayor confianza.

2º Que los Curas de la Arquidiócesis, en los a algunas personas de buen espíritu religioso, preparen en sus parroquias el himno de sus feligreses a celebrar solemnemente el día 31 de Diciembre de este año.

3º Que desde el día que reciban estas nuestras Letras afichan en lo adecuado hasta aquella fecha, la oración *Pater Noster* a las de la Misa, cuando no lo prohiba el rito.

4º Que todos los domingos primeros de cada mes dirijan especiales exhortaciones a los fieles moviéndolos a cumplir su deber filial, exhortándolos a confesarse y comulgar y elevar preeces fervorosas al Señor por la salud, largos días de Pontificado y constante victoria contra sus enemigos (que son los de la Iglesia) de nuestro Santísimo Padre Leon XIII.

5º Que por sí y por la intervencion de personas piadosas pidan una limosna en su feligresía, remitiéndola al producido en todo el curso del mes de Octubre próximo venidero, para enviarla a Su Santidad, segun lo hacen las demás naciones cristianas, en testimonio de filial amor.

6º Que para concurrir también a la exposición que habrá en el Vaticano con motivo de esta festividad, Nos complaceria en sumo grado si algunos señores Curas pudieran proporcionarnos cualquier objeto (producto de nuestro privilegiado suelo ó obra de arte nacional) que hacer figurar en ella.

7º Que esta Circular-Pastoral sea leída a los fieles en el primer domingo mas inmediato a su recepcion, cuidando hasta de repetir su lectura, si ello fuese necesario, para que

llegue a conocimiento de todos nuestros arquidiocesanos.

Dadas en Santo Domingo en nuestro Palacio arzobispal, firmadas y selladas el 29 de Junio día de los bienaventurados Apóstoles San Pedro y San Pablo, año mil ochocientos ochenta y siete.

FERNANDO.

Arzobispo de Sto. Domingo.

Por mandato de S. Sria. Illma, el Arzobispo mi Señor,

CARLOS NOVEL.

Canónigo honorario, Secretario.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

STAND DER MAAN.

V. M. 3 Aug. 4 u. 4 min. P. M.

Opkomst der Zon:

3 Augustus 5 u. 43 min.

Ondergang der Zon:

5 Augustus 6 u. 17 min.

Gouvernements Besluiten.

Curacao, den 22n. Juli 1887.

Aan den heer J. van der Bost Jr., op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Plaatsvervanger van den Kantonrechter op *Acaba*, onder dankbetuiging voor de diensten door hem als zoodanig bewezen.

Tot Plaatsvervanger van den Kantonrechter op bovengemeld eiland benoemd de Heer J. J. Baanjan.

De maréchaussée der 1e. klasse, W. Pieterse, teruggesteld tot maréchaussée der 2e klasse.

Aan den als maréchaussée der 2e klasse naar de brigade gedetacheerden infanterist R. de Liefde, toegekend de rang als maréchaussée der 1e klasse.

De Heer Georg Barchert bevoegd verklaard tot de uitoefening der artsijmengkunst alhier.

Bij de op den 19n. dezer maand op *Bonair* en *Acaba* gehouden verkiezing van Landraden zijn gekozen: op het eerstgenoemd eiland de Heer C. R. Dubot en op het laatstgenoemd eiland de Heer E. L. Zeppenfeldt.

Aan den 1n. Luitenant bij de dienstdoende Stedelijke Schutterij E. H. S. Benschroek *Fuchs*, een buitenlandsch verlof voor den tijd van een jaar verleend.

De Gouvernements Secretaris, HELLMUND.

—De diefstal, waarvan wij in ons vorig nummer melding hebben gemaakt, is niet aan boord van den 9 de *Agosto* maar wel aan boord van den Venezolanschen schooner *Sarah* gepleegd.

—Maandag jl. zijn de werkzaamheden begonnen voor het leggen van de brug ter verbinding van *Pocuda* met *Otrobanda*; welker

jar di un boriguoe, koe tabata bai kita su cabes afor. Mi a bisa mi manoe pa dancé último absolución. El a bisa su dos manocnan marar moestra mi na cielo, e lugarna oenda lo nos contra un día. E talata hasi manera ta festa e tabata bai i manera e kier a puntra mi: "Ta ta, ¿pakiko bo ta sina triste?" Esaki ta bien poco na comparacion di e bien eternonan koe bo a sinja nos conose."

Despues mi a warda hopi ora riba fabor di por a mira rei. Nan a nenga mi. Miedoe pa basta Mouanga den su rabia no larga plunder nos cas i mata nos bueriano nan, mi a bolle toema camina pa Sta. Maria di Boubaga. Den speranza di informa algun particularidad di plannan di rei, mi a companja ministro Katikiro, koe tambe tabata bai for di corte. Katikiro ta masja bon coe mi, ma é no a bisa mi nada. Ma ora é tabata kita for di mi, el a bisa mi adios haciendo un chanza insultante: "Hombenan di Dios sabi toer cos," el a bisa, "ma e dia djawé nan no a sperr." Mi no a respondé nada, ma mi a sigi coe mi pensamentoe masja tristoe riba porvenir di nos Cristiandad, koe tabata nace, esperando salvacion solamente den judanza di Dios.

Solo talata kima masja. Mi a

haja un sed terrible. Nan ta bisa aki koe sed ta un martiro di mas grandi pa condenanan, i koe un di nan último palabranan tabata semper: "Mi tin sed." Esaki ta palabra di Nos Senjor na Cruz.

E boriguoenan, sin misericordia, di Bonganda ta haja semper compasjon di nan victimanan, i nan ta ofrece nan awa ó linja di banana. Awor ni un hende lo risca ofrece mi poco sin sinti nan mes ofender. Mi a pasa dilanti porta di un di nos neofitonan, koe jama Mathieu Kisoulé. Den dje cas ai nos Cristiannan tabatin costoemba di reu ni, i ai mi tabata sa sosega promé aja ora mi sali for di corte. E dianan ai nan tabata pusta pa ofrece mi refresco. Awor e lugar ta bandonar i ketoe manera morto!

Algun paso despues mi a contra un fuente; mi a sak pa bebe poco awa, i mi a tende un stem koe a bisa mi: "Morto di un dje victimanan tabata lastrar den e awa ai." Mi a lamta spantar.

Na camina mi a contra un portero bieuw, Lousaka, un pagano decente, nos amigo, i tata di tres di nos neofitonan. E, koe tabata semper contentoe, a stop mi coe lagrima den su wowo: "Mi tres jioe nan ta prisionero, ki un crueldad! Kiko nan a hasi? Nan no a horta, ni nan no a insulta rei. Nan ta

bisa koe nan ta resa, ma esai ta un crimen anto?" Asina e homber tabata papia.

E poder bieuw tabata primi mi manoe i é tabata asina tristoe, koe el a hasi mi maloe, mas ainda, pasobra na camina mi a contra diferente bista di banda di familia dje victimanan. Koe tabata mira den mi causa di nan desgracia. Un mohé koe a mira mi, a grita: "Oh! marea mi tabata un homber!... Lo mi a linea e blancoe ai coe mi lansa, pasobra t'e a instrui nos jioe nan i hasi koe nan a mata nan asina."

Pobernan! Mara nan por a comprende cuantoe nos ta stima nan! Mara nan por a sabi cuantoe sacrificio nos mester a hasi pa bandona nos familia, nos patria i toer cos pa bini cerca nan!... Ma ta para scirbir, koe criar lo no ta mas koe su sjon, i nos tambe, mes cos koe nos Meester Divino meste ta un obieto di desconfianza i odio te hasta pa esnan mes, pa kende nos ta kla pa entrega nos bida. "Odio erilis omnibus propter nomen meum."

Mi a contra na camina diferente troepa, koe a sali di ruina cas di Cristiannan i nan tabata jega causar na Santa Karia, cargar coe toer loke nan a horta.

Duranti e anochi ai hopi neofito a bin busca consuelo cerca nos, i

nan a doena nos toer informe koe nan por a haja di ruinantoe, koe Cristiannan a sufi. Nan a conta nos, koe ainda tin algun neofito di corte koe ta liber, pasobra ainda rei tin mester di nan, i lo é spar nan te ora koe é haja otro na nan lugá.

Padre Lourdel tabatin fortuna di mira Mouanga i di papia coe n'e riba mi jegamentoe. Ata aki loke é ta scirbi den su diario tocante e conversacion ai.

Mi a jega cerca rei i mi a moestré e perjuicio koe é ta causa é mes di larga mata su erianan di mas bon; ma toer loke mi tabata papia, no tabata hasi ningun impresion riba dje; é tabata hari i bisa: "Mi no kier pa mi subdito nan resa mas, mi ta Kabaka; mi ta meester aki, i mi no ta desea pa ningun hende contradici mi." Aindamí a persisti na pidi pordon pa nos Cristiannan, i mi a busca di hasi Mouanga comprende, koe toer loke nan a papia di nan ta nada mas koe calumnia. El a grita hari i el bisa mi: "Nan toer lo no moeri, lo mi spar algun." Mi no por a consegui nada mas.

Apenas padre Lourdel a sali for di residencia real, nan a aresta un di nos neofitonan, koe tabatin hopi influencia, jamar André Kagoua, senjor di bagoa. *E ta sigui.*

concessie onlangs door ons Koloniaal Bestuur aan den heer L. B. Smith is verleend. De eerste steen werd aan den kant van Otrobanda gelegd.

—Verleden Woensdag zijn te Sta. Rosa 132 kinderen voor de eerste maal ter H. Tafel geuaderd.

—'t Is eene zeldzaamheid, als men hier op Curacao iets te berichten heeft over een brand, die van eenige betekenis geweest is. Deze week schijnt wel eene uitzondering geleverd te hebben op die zeldzaamheid. Dinsdag toch in den vroegen morgen brandde in het tweede district, in de parochie Santa Rosa, een huis tot den grond toe af. De bewoners waren juist afwezig. Alles wat er zich in huis bevond, werd mede door de vlammen vernield. Niets is er gered.

Op dienzelfden dag, des avonds omstreeks 9 ure, ontstond er brand in een pakhuis in de Willemstad, gevuld met ontploofbare stoffen. Naar men zegt, is er een kist met vuurwerk van zelf in brand geraakt. Aan de ferme houding van de politie en van het Militairebrandpiket is 't te danken, dat de brand spoedig gebluscht werd. Te recht was men voor het ergste bevreesd, en zonder tijdige hulp ware de ramp misschien niet te overzien geweest. De schade, nu veroorzaakt, is betrekkelijk gering.

—Uit Colon wordt gemeld, dat bij de ontploffing van dynamiet in een magazijn bij *Gitau* ten gevolge van het instaan van den bliksem, 4 personen het leven hebben verloren.

(De Vrijmoedige.)

BUITENLAND.

ITALIE. — Gelijk gemakkelijk te voorzien was, protesteerden de sectarissen tegen ieder plan van verzoening met den Paus op eenigen anderen grondslag dan het *status quo* en de waarborgen-wet. Met dit alles is de Paus thans de eigenlijke meester van Italië, en de onthouding der Katholieken aan de politieke verkiezingen levert het gouvernement geheel en al over aan de revolutionnaire partijen, die er slechts op uit zijn, het omver te werpen; vroeg of laat zal men een van beide moeten kiezen; of wel teruggave van de bezittingen van den Paus of wel omverwerping van het koningschap.

Ondertusschen gaat de H. Vader voort met zijn Rome te overladen met weldaden. Buiten de Aventino tusschen de Poort van den H. Paulus en den Tiber, bouwt men de nieuwe wijk van Testaccio; deze wijk is bestemd voor de werkende klasse, die aldaar ruime, gezonde en zeer goedkope woningen zal vinden; tal van huisgezinnen verhuizen er dan ook heen.

Men had daar asylen, scholen, vrouwengasthuizen en vooral een parochiekerk noodig; de vrijgevigheid van Leo XIII heeft aan dat alles gedacht. Ofschoon in het Vaticaan opgesloten, heeft de goede Vader zijne dierbare stad niet vergeten, en vergeet hij nooit in alle behoeften van zijne kinderen te voorzien. Zijne waakzame en voorzienendeliefdadigheid is op de hoogte van iedere omstandigheid, en de Testaccio-wijk zal een nieuw bewijs leveren van de welwillende toederheid van den Paus voor de behoeftige klasse.

Hij heeft in de nieuwe wijk 1200 vierk. meter terrein verkregen en binnenkort zal het bovengenoemde daar verrijzen, met de parochiekerk eveneens, waarvan de kardinaal Parocchi reeds met veel luister den eersten steen gelegd heeft. Doch terwijl de Katholieken bouwen, verwoesten de hervormers van Rome. Zoo zal de oude kerk van de H. Elizabeth der Duitschers, in 1439 gebouwd en bekend om haar merkwaardig plafond en hare marmers, weldra afgebroken worden.

—In Genua is men bezig een Comité samen te stellen ter viering van het vierde eeuwfeest van de ontdekking van Amerika, door Columbus (1492). Alle Staten van Amerika zullen uitgenoodigd worden om zich te doen vertegenwoordigen.

—Over de 90 bisschoppen hebben relieken gezonden om geplaatst te worden in het altaar, dat aan den Paus voor zijn Jubilé-Mis zal worden aangeboden. De offers in geld

voor de Jubilé-Mis bedraagt reeds meer dan £ 23,435. De stad Modena en de Abdij Nonantola zullen een prachtig gouden kelk openden, met de hoop dat de H. Vader hem gebruiken zal bij die gelegenheid. De kelk zal in Italiaansch Gotieke stijl vervaardigd worden, in overeenkomst met het altaar en de gewaden, enz., die de stad Milaan gezonden heeft. Aanden voet van den kelk zullen vier schilden komen, de figuren dragende van St. Germanicus, bisschop en beschermers van Modena; St. Sylvester, de eerste Paus, beschermers van Nonantola; het wapen van Leo XIII en dat van den Aartsbisschop en Abt. Mgr. Guillelli. Dit geschenk zal ook eene toepasselijke inscriptie dragen in letters van het jaar 1900.

—In Sicilië en langs de Italiaansche kust heeft men aardbevingen gevoeld. De Etna is weer in werking.

FRANKRIJK. — Wanneer men ooit den naam van den heer Lebastard, lid van den Franchen Senaat en burgemeester der stad Rennes leest, dan moet men... ja, dan moet men maar eens denken aan de gevreesde, die de volgende handelwijze bij den lezer opwekt.

Zeker is het, dat monsieur Lebastard in de oogen der republikeinen een scherpe kop, een verlicht man is. Verbeeldt u, daar heeft hij het middel uitgevonden om clericale standbeelden te bekeeren.

Rennes nl. bezit een standbeeld van den comitabile de Montmorency, een der vurigste bestrijders van de oproerige Hugonoten. En dat zat den maire dwars in de maag; zijne stad zou het standbeeld bezitten van, een heiligenclericaal, een ultramontaan, neen dat ging niet. Maar het standbeeld vernietiging ging ook niet. Lebastard kwan thans op het vernuftige denkbeeld, waarmede hij ongetwijfeld een halfgod is geworden in de oogen van alle republikeinse maires van clericale-standbeelden-bezittende gemeenten in Frankrijk.

Hij liet dus bekend maken, dat het standbeeld voortaan niet meer de Montmorency maar zekeren Duquesclin zal voorstellen, wiens denkbeelden meer strooken met die van monsieur Lebastard, en liet zelfs den eersten naam van het voetstuk wegnemen en er den laatsten opzetten.

En of men nu al den slimmen „wederdooper“ vertelt, dat Duquesclin niet op de Montmorency geleek... dat komt er niet op aan; dat zij niet overeenkwamen in kleeding, want Duquesclin leefde in de veertiende en de Montmorency in de zestiende eeuw... zoo nauw moet men niet kijken; dat de bewapening ook een achronisme is... wat maakt dat; dat de *would-be* Duquesclin thans nota-bene met eene decoratie is versierd, die in zijn tijd nog niet bestond... met al die geleerdheid houdt *monsieur le maire* zich niet op. 't Is hem genoeg, dat dat clericale standbeeld thans „gelatiseerd“ is en volgens hoogwijs besluit blijft dat zoo. Het standbeeld stelt thans Duquesclin en niet meer de Montmorency voor, en daarmee basta. Wat slimme republikein! Als die niet spoedig een lintje in het knoopsgat krijgt...!

—Schnaebele, wiens inhechtenisneming door de Duitse politie bijna een *casus belli* tusschen Frankrijk en Duitschland had voortgebracht, is nu in een hoogere betrekking aangesteld. Hij wenschte weer aan de grenzen geplaatst te worden, maar de regeering weigerde het hem.

—Floquet, wiens aanvraag, om van de betrekking van President der Kanter van Afgevaardigden ontslagen te zijn, maar door dit Lichaam met algemeene stemmen afgewezen werd, heeft zijn verzoek ingetrokken.

—De Fransche bladen stemmen overeen dat de moed van den minister-president Rouvier, het bestaan van het Kabinet verzekerd heeft.

—De verslagen van generaal Ferron omtrent de aanstelling van nieuwe regimenten-kavalerie en hervormingen in de infanterie, werden in de Kamer van Afgevaardigden voorgelezen, en zij werden als dringend beschouwd.

—Sedert het vertrek van generaal Boulanger naar Clermont-Ferrand is er te Parijs een ontzettend groot getal van *Boulanger-sjerpspelden* verkocht geworden. De vervaardigers worden met aanvragen uit alle deelen van het land overladen.

—Een brief van generaal Boulanger aan den heer Laur, afgevaardigde voor Loire, heeft veel sensatie verwekt. In zijn schrijven verklaart de oud-minister van Oorlog, dat de Franschen het hoofd moeten opheffen en de eenige houding aannemen, welke eene groote natie past.

—Het wetsontwerp tot het doen eener proefneming met de mobilisatie is door de Kamer van Afgevaardigden goedgekeurd. Slechts 20,000 man zullen hiertoe gebezigd worden.

DUITSCHLAND. — Keizer Wilhelm zou den 19 dezer te Gadstein aankomen. Gedurende zijn verblijf aldaar zou hij den Keizer Frans Joseph van Oostenrijk ontmoeten. Voor dat die ontmoeting plaats heeft, zal de politiek, die aangenomen moet worden betreffende de verkiezing van Prins Ferdinand, van Saksen-Coburg-Gotha, tot Prins van Bulgarije, niet beslist worden. De tegenwoordige gemoedsgesteldheid van het Duitse Hof is tegen de verkiezing van Prins Ferdinand.

De *Nord Deutsche Zeitung* (orgaan van Prins Bismarck) houdt vol, dat Prins Ferdinand een Duitse en niet een Oostenrijksche Prins is. Het blad ontkent, dat Prins Ferdinand vergunning gekregen heeft van Ernst II, den regeerenden Hertog van Saksen-Coburg-Gotha, om de kroon van Bulgarije aan te nemen.

De *Borsen Courier* bevat een telegram uit Coburg, meldende dat Hertog Ernst er op staat, dat Prins Ferdinand de aangeboden kroon niet aanvaardt zal.

—Keizer Wilhelm heeft de verzoeken van de familie van Koechlin en Bloch gunstig aangenomen. Deze zijn twee leden van de Fransche *Ligue des Patriotes*, die onlangs wegens verraad veroordeeld zijn geworden en die thans te Magdenburg in de gevangenis zitten. De verzoeken zijn aan Graaf Herbert Bismarck opgezonden, en men verwacht eene spoedige vrijstelling der gevangenen.

—Het officieele blad van Reichsland maakt een edict bekend, waarbij bepaald wordt, dat na het einde van dit jaar (1887) het gebruik van de Fransche taal in gerechtelijke debatten zal worden opgeheven. Die afkondiging bepaalt ook, dat het gebruik der Fransche taal in gerechtelijke documenten bij het einde van 1888 verboden is. Deze bepaling is van toepassing in Metz en andere handelsrechtshoven.

—De Keizer van Duitschland zal een samenkomst hebben met Prins Luitpold van Beieren, doch niet te München. De samenkomst zal plaats hebben op de Beiersche grens. De juiste plaats is echter nog niet bekend.

—Men meldt het overlijden van Krupp, de eigenaar der beroemde geschutgieterij te Essen.

—Naar aanleiding der klachten van de pers over de vervolging, waaraan Duitse onderdanen in Frankrijk blootgesteld zijn, heeft de Duitse gezant te Parijs zich dienaangaande tot de Fransche regeering gewend.

ENGELAND. — De twee Kamers van het Engelsche parlement hebben een *bill* gestemd, die de stadsautoriteiten van Londen machtigt, om onder de Theems, tusschen Blackwall en Greenwich, een nieuwen tunnel te bouwen, welks lengte, met die der wegen, welke er heenvoeren medegerekend, ongeveer drie en driekwart kilometer zal zijn.

De kosten van dezen nieuwen tunnel zijn geraamd op anderhalf miljoen pond sterling.

—De Koningin heeft den deserteurs en den soldaten, die lichte straf hadden, kwijtschelding van hunne straf verleend. Als gevolg hiervan komen dagelijks honderden deserteurs zich aanmelden bij de militaire depôts van het koninkrijk. Dit toont aan dat het lot van den

Engelschen soldaat nog aantrekkelijk genoeg is, of wel dat de arbeid zoo weinig is, dat tal van mannen gelukkig zijn de gelegenheid te vinden om bij hunne regimenten terug te keeren.

Gemiddeld deserteeren jaarlijks zes duizend man uit het Engelsche leger, die een budget vertegenwoordigen van 120,000 pond sterling.

—In eene zitting van het Lagerhuis heeft de heer George Howell, een liberaal, de opmerking gemaakt, dat Koningin Victoria den titel van „Keizerin“ gebruikt in documenten, die geen betrekking hebben met de Indië. Hij verklaarde dat dit in strijd is met de beloften, die de Ministers gedaan hebben, toen het Parlement H. M. den titel van Keizerin verleend heeft.

—Men verwacht veranderingen in het Engelsche Kabinet, ten gevolge van de afreding van den heer Henry Mathews, minister van Binnenlandische Zaken. Er wordt gezegd, dat na het sluiten van de tegenwoordige zitting van het Parlement de heeren Henry Chaplin, John Bazeley White en Matthew Ridley in het Kabinet zullen komen.

—De Iersche *Coercion-bill* is goedgekeurd en door de Koningin bekrachtigd.

—De speciale afgezant van Engeland te Constantinopel, Sir Henry Drummond Wolff, heeft de Turksche Conventie ongeteekend ingetrokken.

BELGIË. — De heer d'Outremont, independent afgevaardigde van Brussel, heeft kort geleden bij de Belgische Kamer van Afgevaardigden een voorstel ingediend tot invoering van den algemeenen en persoonlijk dienstplicht.

Bij de behandeling van het wetsontwerp opende de minister-president Beernaert, het debat met de verklaring uit naam van het geheele Kabinet, dat het ministerie tegen het ontwerp d'Outremont was, in zoverre het de deur openstelt voor den algemeenen dienstplicht, bij wijze van gewapend volk, hetgeen België niet noodig heeft en waarvan de regeering niet wil hooren spreken. Het is echter gezind voor het beginsel van persoonlijke dienstplicht, d. w. z. voor de afschaffing van het stelsel van plaatsvervangning met behoud echter van de loting. De spreker constateerde, dat België en Nederland nog de eenige landen van het vasteland zijn, die de plaatsvervangning hebben behouden. Dit stelsel is in de zeden der volkeren doorgedrongen; ook hebben de militairen zelve lang gearzeld daartegen te veld te trekken. Maar sedert een vijftiental jaren heeft zich een wijziging in de publieke meening voorgedaan ten gunste van den persoonlijke dienstplicht, die tegenwoordig tal van aanhangers in de burgerlijke bevolking heeft; wat het leger betreft, dit is thans eenstemmig daarvoor gezind.

Men wil, dat de geheele linkerzijde, uitgenomen het lid Fesch, het beginsel van persoonlijke dienstplicht zal aannemen, en het is te vreezon, dat vele afgevaardigden der rechterzijde in weerwil van de waarschuwende stem des volks zich door het ministerie zullen laten medesleepen door den Koning en de liberalen.

Dit is zoo sterk, dat de liberale *Etoile* zelve zegt, dat „als de rechterzijde den persoonlijke dienstplicht aanneemt, zij de kastanjes uit het vuur haalt ten bate der liberalen.“

De Koning zou gaarne zien, dat de Paus, evenals Z. H. in Duitschland heeft gedaan, ten gunste van zijn militarisme, den Katholieken wenken gaf. Dit is echter te dwaas om over te spreken. Het *Journal de Bruxelles* wilde beweren, dat de Paus geen Belgischen priester ontmoet, of Z. H. spreekt hem ten gunste van den persoonlijke dienstplicht!!

De *Moniteur de Rome* geeft hierop het volgende dementi: „Wij zijn in staat het publiek te waarschuwen tegen het bericht, als zou het Vaticaan geneigd zijn tusschenbeide te komen in de militaire quacetiën, welke bij de Belgische Kamer aanhangig zijn.“

